

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 4. marca 1863. ~

Gospodarske stvari.

Gospodarska novica.

Razstava v Carigradu in v Hamburgu.

Razstava kmetijskih pridelkov in obrtnijskih izdelkov se je — menda prvokrat kar je profet Mahomed zapustil ta svet — začela 20. sveč. t. l. v Carigradu (Constantinopel), glavnem turškem mestu, in bo trpela tri mesce. Ta razstava je namenjena le turškemu blagu; samo mašine in orodje kmetijske in obrtnijske so pripuščene tudi iz drugih dežel. — Turški vladi ni dosti mar za to, da bi prišlo tuje robe v razstavo carigradsko; zakaj, kakor sl. c. kr. ministerstvo kupčijstva 23. dne p. m. kmetijski družbi kranjski piše, turška vlada avstrijski vladi o tej razstavi ne besedice zinila ni, zato se c. k. ministerstvo tudi ne vtikuje dalje v turško razstavo, kakor da pové to, kar je zvedilo.

Druga bolj važna razstava, ki jo c. k. ministerstvo naznanja kmetijski družbi, da bi jo razglasila po deželi, pa je razstava v Hamburgu, ki bode od 14. do 20. julija (malega srpana) letošnjega leta „na polji sv. duha.“ Razstava ta bo obsegala kmetijske pridelke, živino (konje, govedo, ovce, svinje, perutnino), kmetijsko orodje itd. Pri tej razstavi se bo za izvrstno blago razdelilo čez 23.000 tolarjev in še zraven tega veliko svetinj. Kdor hoče kaj več o tej razstavi zvediti, naj se obrne v pisarnico kmetijske družbe svoje dežele, ki mu bo tudi povedala, kako bode z vožnjo. Zadnji čas, da napové, kdor misli v to razstavo kaj poslati, je do 1. maja.

Kako je z govejo kugo na dalje.

Ostrim ukazom vladnim in ubogljivosti naših ljudi je dozdej obveljalo, da rusovska ali turška goveja kuga ni prestopila meje naše in se ni pritepla na Kranjsko. Ker odjenjuje tudi v vojaški granici in je menda potihnila na ostalem Hrvaškem, smemo upati, da bojo ostri zaukazi vladni zavoljo zaprte meje in prepovedanih sejmov se kmali preklicali, kadar pridejo gotove naznanila, da je kuga v bližnjih deželah popolnoma jenjala. Do tistihmal pa je treba, da potrpiamo in vse še zvesto spolnujemo, kar je zapovedano, čeravno je težavno, da po naglici ne pokvarimo naenkrat vsega, kar smo z dolgo potrpežljivostjo dobro ohranili.

Tudi na Štajarskem so tako srečni bili in so kugo kmali zatrli, kjer se je pokazala. C. kr. okrajna gosposka v Kozjem na Štajarskem je 23. svečana preklicala prepoved živinskih sejmov za celi ta okraj, vendar le štajarska živina se smé spet na sejme pripejati, druga pa za zdaj še ne.

Pri tej priliki omenimo še nekaj. Neki domoljub

nam je poslal pisemce, v katerem trdi, da je navadni kolomáz (šmir) na Českem leta 1826 odvrnil kugo, če se je nekoliko tega zdravila med dvema kosoma kruha dalo govedom. Al to je le zmota. Če tū in tam kako živinče ni zbolelo, ki je kolomáz vžilo, ni to še znamenje, da je on pomagal, ker nobene kuge ni na svetu tako hude, da bi vsako živinče moralo zboleti. Lani je na Českem sila veliko goved poginilo za kugo, ki bi ne bile pocepale, ako bi bil šmir na Českem potrjeno zdravilo. Tudi bi bil tiste velike darila z več tisoč cekini, razpisane že od davnej za tako gotovo zdravilo, že davnej v svoj žep vtaknil, kdor bi bil v šmiru znajdel gotovo pomoč. Al nihče jih še ni. Zoper govejo kugo ni še zdravilske pomoči.

Natoroznanske stvari.

Nekaj o luni.

Spisal Ogrinc Viljem.

(Dalje.)

II. Velikost, daljava, obhod in pot lune.

§. 9. Da luna teka okrog zemlje, in z zemljo vred okoli solnca, je zdaj že vsakemu znano. — Gledé časa, v katerem luna dopolni en obhod, razločimo več dôb.

Prvič omenimo čas, v katerem luna prihaja k tisti zvezdi (lat. sidus), pri kateri je stala (za videz) pred nekimi dnevi; to je pravi ali siderični obhod in znaša 27 d(ni), 7 u(r), 43 m(inut), 11½ s(ekund).

§. 10. Čas, v katerem vidimo ravno polno luno, do tistega, v katerem bo zopet polna, je sinodični imenovan, in znaša (v sredni velikosti) 29 d., 12 u., 44 m. 3 s. Če bi postavimo 1. prosenca ob 12. uri dopoldne imeli „mlaj“ (kajti tudi od mlaja do prihodnjega preteče toliko časa), imamo ga zopet 30. prosenca 44 m. 3 s. čez polnoč. — Četrť del tega časa, to je, le malo več kakor 7 d., 9 u., 11 m., rabi luna od mlaja do „prvega krajca“, od tod do „ščipa ali polne lune“ itd.

§. 11. Lunina „pot“ (Mondbahn) je pa, kakor nam kažejo že zdavni dokazi, eliptična in ne okrogla (kreisrund). Kakor nam kaže računstvo, elipsa nima prave sredine (centrum), toraj tudi zemlja ne more biti v sredi lunine poti, temveč je potem takem luni zdaj bliže, zdaj bolj oddaljena. — Kadar je luna najdalje od zemlje (v apogeji), je 54.644 milj, kadar najbližje (v perigeji), 48.961 milj daleč; njena srednja daljava od zemlje je tedaj 51.802 milj (po najnovejših preiskavah v Greenwich-u (grimič-u) blizo London-a na Angležkem moramo pomanjšati zadnjo številko za 40 milj, tako da znaša le 51.762 milj.) Hlapon na železnici bi pretekel v navadni hitrosti (5 milj v eni uri) srednjo daljavo lune od zemlje v 1 letu, 2 mescih in skor 7 dneh.